



Piemontesefokker Jeroen Leijen verdient voldoende met zijn

35 zoogkoeien en 19 hectare natuurbeheer. De veehouder laat zich

door niemand van zijn stuk brengen. Hij kiest voor een middenweg

tussen economie en zorg voor dier en omgeving.

De piemontesekoeien van Jeroen Leijen grazen gulzig op het etgroen van een in augustus gemaaide eerste snede. De achtjarige stier Orlando (v. Tyson) bewijst na zeven seizoenen zijn laatste dienst aan de 35 zoogkoeien. 'Zijn eigen dochters mag hij wel dekken, maar zijn daaruit geboren dochters niet. Dan wordt de inteeltgraad te hoog. Mijn veestapel wordt dus steeds ouder', stelt Leijen, die de stier omwille van zijn prettige karakter langer aanhield dan gebruikelijk. Kunstmatige inseminatie is voor Leijen geen optie, omdat zijn zoogkoeien de

tocht te weinig tonen. Ook het gemak van een eigen stier speelt een rol. De 47-jarige veehouder uit het Noord-Hollandse Bergen vindt een handzaam

Achtjarige Orlando bewijst na zeven seizoenen zijn laatste dekdiens

karakter en een hoog afkalfgemak de belangrijkste criteria in zijn selectiebeleid. Dat laatste verklaart ook deels de keuze voor de piemontese: 'Ik kijk niet alleen naar de dikste billen. Dergelijke koeien komen op stal niet normaal overeind, dat kunnen de poten nooit aan. Een koe moet ook sterk zijn, in proportie. Ik ben sterk bezig met de vraag hoe de dieren het hebben.'

De veehouder hekelt consumenten die een mals stukje vlees willen en tegelijkertijd graag zien dat dieren het goed hebben in een extensief systeem: 'Ik vind het dom dat consumenten hun biefstuk met de achterkant van het mes willen snijden en de dikbilhouderij verwerpen. Mijn koeien zijn taaier dan een dikbil, dat is de consequentie van een extensief systeem.'

Dure kalveren

Het piemonteseras heeft volgens Leijen het voordeel licht te worden geboren en later de bespiering te ontwikkelen. Toch introduceerde hij het ras per toeval in zijn veestapel. In de jaren tachtig was Jeroen Leijen nog melkveehouder en kruiste hij zijn zwartbonten in met piemontese: 'Die kalveren brachten toen duizend gulden per stuk op. Ik kocht het melkvee liever, dat was vaak beter



Jeroen Leijen: 'Mijn dieren kalven zonder keizersnede, daar ben ik wel trots op'

dan het jongvee dat ik zelf opfokte.' De omschakeling naar vleesvee werd definitief in 1995 als gevolg van een optelsom van celgetalproblemen, de beperkingen van een pachtbedrijf (in nieuwbouw investeren was niet haalbaar en nog steeds staan de koeien op de aanbinstal van het melkvee) en de mogelijkheid die verhuren van het quotum met zich meebracht. Later kwam daar de nevenopbrengst uit natuurbeheer als extraatje bovenop: 'Van de veertig hectare vallen er negentien onder een beheersovereenkomst. Vijftien daarvan is botanisch beheer, waarbij minimaal vijftien inheemse grassoorten in stand moeten blijven. Deze percelen moet ik versralen en er mag voor augustus geen vee in. Drie hectare valt onder weidevoelbeheer.'

Het extensieve beheer en de beperkte

stalruimte betekenen dat Leijen zijn dieren niet zelf afmest. 'Ik ben een vermeerderaar. In september verkoop ik de stiertjes op een leeftijd van vijftien maanden. Een ander bedrijf mest ze verder af. De vrouwelijke dieren blijven ter vervanging en guste koeien gaan naar een grossier. In mijn systeem wisselt de kwaliteit van het vlees te veel om de afzet zelf te regelen. Een koe die in het voorjaar geslacht is, smaakt anders dan een die je in het najaar slacht. En ik ben geen winkelier, het moet je liggen om vlees zelf te vermarkten.'

Economie ondergeschikt

Leijen benut zijn stalruimte liever voor een moederdier dan voor het afmesten. Daarom heeft hij geen mais en nauwelijks krachtvoer nodig. 'Voor die vijf à zes koeien die ik aflever, laat ik geen speciaal voer aanrukken; ik kies voor gemak.' De veehouder realiseert zich dat hij hiermee marge laat liggen, evenals door zijn keuze voor een minder gespierd ras. Economische belangen zijn voor Leijen ondergeschikt aan werkplezier, dierenwelzijn en gemak: 'Ik kan prima rondkomen bij de huidige opzet van het bedrijf. De kosten zijn laag; ik voer maar vierduizend kilo krachtvoer per jaar en doe alle onderhoud zelf. Ik heb geen gezin en haal de helft van mijn inkomen uit premies en beheersvergoeding. Vorig jaar bedroeg de omzet 56.000

euro, waarvan na aftrek van met name kosten voor pacht en loonwerk nog 23.446 euro overbleef.'

De afhankelijkheid van premies en beheersovereenkomsten ziet Leijen niet als risico: 'De beheerscontracten gelden voor zes jaar. Wie garandeert mij over zes jaar een goede vleesprijs?'

Vakantie in Afrika

Jeroen Leijen was vijftien jaar toen zijn vader overleed. Het pachtbedrijf produceerde toen 90.000 kg melk. Op dat moment besloot Leijen het bedrijf – met hulp van een voogd en broer – voort te zetten. 'Ik heb dat toen wel als een zware tijd ervaren. Ik zat nog in de puberteit; sociale contacten zijn in die fase extra belangrijk. En het uitgaansleven is lastig te combineren met 's morgens om kwart voor vijf opstaan om te melken.' Toch heeft Leijen nooit met de gedachte gespeeld om te stoppen. 'Op een gegeven moment heb ik de melktijden aangepast aan het ritme waar ik me prettig bij voelde. Ik molk toen om tien uur 's ochtends en 's avonds. Het is niet goed om alleen voor je bedrijf te leven, dan werk je voor de investering.' Leijen gaat elk jaar een maand op vakantie naar een Afrikaans land.

Voor schaalvergroting is hij niet te porren. 'Daarbij heb ik mijn vraagtekens als het gaat om dierenwelzijn. In deze opzet kunnen de kalveren bij de koe blijven. En mijn dieren kalven zonder keizersnede, daar ben ik eigenlijk wel trots op. Er mag dan uit onderzoek blijken dat een keizersnede niet meer stress oplevert, de stress tijdens een keizersnede concentreert zich in een half uur. Je maakt mij niet wijs dat dat normaal is.'

Tijmen van Zessen

Jeroen Leijen: 'Ik kijk niet alleen naar de dikste billen'

Koeien in proportie

